

=====

W 40 rocznicę wyboru
Kard. Karola Wojtyły
na papieża

Danuta Michałowska

– „Przyjaciółka Papieża”¹, Krakowianka

Seria: Profesorki Super Babki
Odcinek nr 6

Polecana/omawiana książka:

Danuta Michałowska: Pamięć nie zawsze święta – wspomnienia
Wydawnictwo Literackie, Kraków 2004

Słowa kluczowe:

ojciec i Ona ‘wilczy bilet’, Rektor, aktorka niezależna, Teatr Rapsodyczny, naoczny świadek Sonderaktion *Krakau*

Seria polega na poleceniu książek ze zbiorów autora. Wszystkie stoją na półkach w bibliotece. Autor podąża śladami Bohatek, aby zamieścić zdjęcia z miejsc z Nimi związanych.

Bohaterką odcinka jest Danuta Michałowska – wydaje się, że jest to Osoba mało znana. Omawiana książka zawiera Jej wspomnienia pisane w latach 2003-2004. Typy omawianych książek są różne m.in. biografie, wywiady lub autobiografie. Książka z odcinka 5 nie miała chronologii zdarzeń, a w niniejszym przypadku kolejność zdarzeń jest zachowana w całej rozciągłości.

Teksty ukazujące się w serii to nie streszczenia. Autor chce zachęcić Czytelniczki i Czytelników do sięgnięcia po tekst źródłowy.

Można sobie zadać pytanie: dlaczego Bohaterka nie była celebrytką, dlaczego nie interesowały się Nią media ‘głównego nurtu’ (a może ścieku)? Kto przeczyta, zrozumie.

¹ Tytuł rozdziału w Części IV, strona 327

=====

Cytat z obwoluty: „przez całe życie najwyżej ceniła niezależność [...] udowodniała, że [...] to co tworzone z wiarą, daje satysfakcje i spełnienie”.

Dzieciństwo

Pochodziła z Krakowa, całe Jej życie związane było z tym miastem. Jest przesiąknięta Krakowem do szpiku kości. Urodziła się w 1923 roku, a więc 5 lat po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Rodzina z tradycjami, inteligencka, a przodkowie mieli majątki ziemskie – zatem z korzeniami szlacheckimi – Ona nigdy nie używa tego słowa. Nowopowstała Polska zapewniała równość obywateli oraz pełne prawa kobiet – od pierwszego dnia istnienia. Mama Bohaterki ukończyła Handel-Akademiię we Wiedniu, a ojciec Uniwersytet Jagielloński jako doktor prawa. Opis dzieciństwa jest wzruszający. Autorka opisuje kilkadziesiąt znajomych rodziców w różnych okolicznościach i przy różnych okazjach. Zatem inaczej się żyło – bez telewizji i smartfonów!!! Był czas na kontakty osobiste w rodzinie. Wśród rodziny i znajomych wymienia m.in.: krewnego Hilarego Meciszewskiego – dyrektora Teatru Starego, dziadka Jerzego Skarbek-Michałowskiego z Pokucia, babcię Antoninę – Węgierkę, zaprzyjaźnioną rodzinę Żóławskich (pisarze, posłowie), Wisłwę Szymborską – koleżankę ze szkoły, inną koleżankę Alisję – córkę dygnitarza Władysława Beliny-Prażmowskiego, rodzinę Juliusza Kydryńskiego², rodzinę Rożków (oficerowie Wojska Polskiego) i wielu, wielu innych.

Wydawać by się mogło idylla. Ale ojca zdjęto ze stanowiska bez wypowiedzenia bo nie podpisał lojalki wobec BBWR po przewrocie majowym Marszałka Piłsudskiego. Stał się bezrobotnym /!!!!/ z tzw. ‘wilczym biletem’. Mama podjęła pracę w firmie „Łuszczarnie Ryżu i Młyny Krakowskie” i zarabiała na utrzymanie rodziny 320 zł/miesiąc – Autorka pisze – „skromnej pensji”. ‘Wilczy bilet’ – jak to możliwe, że funkcjonował w przedwojennej Polsce. Ojciec jako prawnik dorabiał okolicznościowo w kancelariach oraz procesował się o przywrócenie³ do pracy.

Autorka nie pisze jak to się stało, że rodzice przestali mieszkać razem. Utrzymywanie męża – niecodzienna sytuacja. Na stronie 43, Autorka pisze: „w każdą niedzielę ojciec przychodził po mnie (od dawna nie mieszkał już w domu) i szliśmy na mecz”.

Po latach proces został wygrany, wypłacono odszkodowanie „za które można było kupić dom”. Bohaterka nie pisze, czy pogodziło to Jej rodziców.

² https://pl.wikipedia.org/wiki/Juliusz_Kydry%C5%84ski; starszy brat Lucjana Kydryńskiego.

³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Aleksander_Adler; sprawę prowadził adwokat Adler (bezpłatnie), także radny krakowski.

=====

Chodziła do Żeńskiego Gimnazjum, przekształconego potem w **IX Liceum Ogólnokształcącym im. Józefy Joteyko**⁴. Szkoła ekskluzywna, jak pisze Bohaterka, aby się dostać skorzystano jednak z protekcji.

Zatem już jest ciekawie, czy wręcz rewelacyjnie. Każda książka z serii warta jest przeczytania. Czasem brakuje argumentów – dlaczego ta właśnie. Myślę, że tytuł tego tekstu i słowa kluczowe – są gwarancją, że czas poświęcony na czytanie to będzie czas wzrastania. Dodatkowo – uwagi tu podane potwierdzają ważność i wyjątkowość omawianych wspomnień.

Autorka opisuje życie w Krakowie m.in. rewię na Błoniach z okazji zwycięstwa wojsk polskich i sprzymierzonych pod dowództwem Króla Polski Jana Sobieskiego pod Wiedniem, gdzie na trybunie stał sam Marszałek Piłsudski.

Ostatnie lato Bohaterka spędziła na obozie szkoleniowym organizacji Przynależności Wojskowej Kobiet!! Zgłosiła się sama na kurs instruktorek. Obóz był w Wiśle, czyli tuż koło Bielska-Białej. Gimnastyka, musztra, szkolenia i wycieczki po Beskidach m.in. Istebna. Jako wzór podawano uczestniczkom Marię Wittek⁵ – później mianowaną na gen. Wojska Polskiego. Czy była przygotowana do obrony Ojczyzny?

Wojna, podziemie

Wojna wybuchła w 1939. Zatem nasz Bohaterka miała 16 lat. Dzisiaj to czas szans, czas rozwoju. Młodszy czytelnicy zupełnie nie rozumieją słowa 'wojna'. Moi dziadkowie i rodzice przeżyli i mogłem słuchać opowieści o ich osobistych przeżyciach. Nauczyciel z mojego IV liceum w Bydgoszczy (im. Lucjana Szenwalda) opowiadał o swoim pobycie w Auschwitz⁶, a potem pojechaliśmy tam na szkolną wycieczkę. Moja córka nie miała takiej wycieczki.

Przez Niemców zostały zakazane np. **nauka dla młodzieży oraz teatr**. Czy można to sobie dzisiaj wyobrazić??? Dlaczego teatr??? Kraków stał się siedzibą Hansa Franka – namiestnika Hitlera do spraw upodlania Polaków.

Niektórzy członkowie rodziny Bohaterki zostali zamordowani, a inni przedostali się na Zachód i walczyli. Na przykład brat mamy, wujek Włodek – uczestnik Powstań Śląskich,

⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zefa_Joteyko; Kto to była Józefa Joteyko - licencjat w Genewie z nauk przyrodniczych, doktor nauk medycznych z Paryża!! Lekarz, publicystka.

⁵ https://pl.wikipedia.org/wiki/Maria_Wittek; Dnia 2 maja 1991 jako pierwsza kobieta w historii Wojska Polskiego została mianowana przez prezydenta RP Lecha Wałęsę na stopień generała brygady.

⁶ zespół [niemieckich nazistowskich obozów koncentracyjnych](#);

=====

nauczyciel W-Fu w Bytomiu (wtedy w Niemczech) został aresztowany 1-go września 1939 i wysłany do Mauthausen, gdzie wkrótce zginął.

Nasza Bohaterka nie posłuchała zakazów. Podjęła nielegalną naukę do matury, a potem studia na polonistyce. Tajne były szkoły i Uniwersytet!! Wszystkim groziła śmierć: i uczniom, i nauczycielom, i profesorom.

Podjęła pacę jako urzędniczka, w firmie SPOŁEM, jak pisze: *'znałam język niemiecki'*. Trochę chroniło to przed wywózką do przymusowej pracy do Niemiec. Praca trwała do 10 godzin dziennie, a uczyła się, studiowała i chodziła na próby teatralne. Szacun! Pełny szacun! – jak dziś mówi młodzież.

Była naocznym świadkiem aresztowania i wywózki Profesorów Uniwersytetu UJ do obozu. W budynku UJ mieli właśnie tajną lekcję⁷, przeważnie odbywały się one w domach prywatnych, ale w tym dniu właśnie tam!! Było to ok. 2 miesiące od rozpoczęcia wojny, a zatem było to wprost bezczelne. Dziewczynki, czy wręcz młode kobiety, wypędzono krzykiem: „**Raus! Raus! Raus! Nach Hause schneller, schneller!!**” Widziały ciężarówki stojące na ulicy Straszewskiego, u wylotu Kapucyńskiej. Ksiądz prowadzący właśnie lekcję religii Józef Nodzyński, wrócił się po płaszcz. Pojechał do obozu, Niemcy nie sprawdzali kto jest kto. Wszyscy z budynku UJ potraktowani zostali tak samo. Po różnych interwencjach (podobno m.in. Mussoliniego) część aresztowanych, która dożyła została zwolniona z Sachsenhausen do domu, z nimi także ksiądz – nauczyciel Bohaterki. W obozie przeprowadzono m.in. eksperymenty medyczne na więźniach. W programie w dniu 5-tego października, w TVP Historia pokazywano **zachowaną dokumentację z „badań”** (!!!) – na więźniach testowano środki pobudzające, narkotyczne dla żołnierzy armii hitlerowskiej! W różnych warunkach pogodowych więźniowie musieli maszerować kilka dni, bez przerwy. Nie czuli zimna, groziło im odmrożenie nóg, a wtedy chyba śmieć.

Ks. Józef Nodzyński wrócił, ale już w pełni nie kontynuował tajnego nauczania. Autor niniejszego tekstu ostatnio odwiedził ten obóz. Po tym, staje się jasne dlaczego nie chciał tam wrócić.

Mimo wszystko Bohaterka kontynuowała działania zakazane przez Najeźdźców. Poznała Karola Wojtyłę, bo ten pożyczył Jej książki z dogmatyki i etyki katolickiej!, aby mogła zdać egzamin z religii. A także, oboje spotkali się jako aktorzy w Tetrze Rapsodycznym. „[...] *dnia 22 sierpnia 1941 roku, we środę o godzinie 6 po południu odbyło się pierwsze spotkanie rapsodyczne przy ul. Komorowskiego 7, na drugim piętrze, w mieszkaniu Państwa Dębowskich*”. Grali potem razem z Karolem Wojtyłą. Dnia 22 czerwca 1941 wojska hitlerowskie zaatakowały Rosję Sowiecką – zatem do sierpnia 1941

⁷ 6-10 listopada 1939; proszę zapoznać się także z DODATKIEM 2.

=====

Niemcy odnosili tylko sukcesy. Mogło się wydawać, że nie ma już żadnej nadziei dla Polaków, a Oni rozpoczęli grać!

Po wojnie

Bohaterka grała po wojnie w Teatrze Rapsodycznym⁸ prowadzonym przez Mieczysław Kotlarczyka. Nie ma co podawać szczegółów... Teatr nie był akceptowany przez Komunistyczne Władze nowej Polski. Zadziwia mnie to do dzisiaj. Czy gdyby nie ‘pajacowali’, dotrwali by do chwili obecnej?? Oczywiście oprócz prześladowania „inaczej myślących”, niestety więzili i zabijali przeciwników. Socjalizm ‘z ludzką twarzą’ zaczął obowiązywać od 1956 roku, po śmierci Stalina.

Za mąż wyszła dopiero w 1963, czyli w wieku 40 lat. Nic nie pisze o dzieciach, być może ich nie miała. Jak pisze – w młodości była na krótko zdecydowaną feministką. Z zamieszczonych zdjęć widać jaka była urocza i piękna, dlaczego tak późno zdecydowała się na małżeństwo? Autor nie znalazł odpowiedzi! Może Czytelniczki lepiej to rozumieją?

Na początku cytowano opinię o Niej z okładki książki. Chciała być niezależna. Po likwidacji Teatru Rapsodycznego. Występowała w Teatrze Jednego Aktora, czyli sama jeździła z monodramami po klubach i kościołach całej Polski. Przez pewien czas miała wilczy bilet, nie mogła pracować w państwowych tatrach, a tym bardziej w socjalistycznej telewizji! Dała sobie radę – ze swoimi produkcjami wyjeżdżała do Londynu, Izraela (wielomiesięczne tourne) czy do Australii. Gdy chciała po raz drugi pojechać do Izraela – nie dostała paszportu. Czy można się dziwić, że SOCJALISTYCZNA ojczyzna już przeszła do historii?? Cóż mogło szkodzić ówczesnej władzy wyjazd jednej aktorki z monodramami??

Podjęła w końcu pracę w Teatrze Starym oraz w Szkole Aktorskiej w Krakowie, mimo wszystko. W 1981 roku została wybrana **Rektorem**⁹ Uczelni im. Ludwika Solskiego (na czteroletnią kadencję), będąc już wcześniej Prorektorem. A tu znowu, stan wojenny -- ogłoszony 13-go grudnia 1981 roku. Prawdopodobnie urzędowanie rozpoczęła 1 września 1981. Dnia 7 listopada 1981 roku wystąpiła na koncercie dla Papieża Jana Pawła II, w świetlicy Domu Polskiego na via Cassia w Rzymie.

Jako „koleżanka papieża” przeżyła nalot dziennikarzy z całego świata ... Nie piszmy co ich interesowało... Zmarła 11 stycznia 2015 roku.

Myślę, że trzeba koniecznie przeczytać tę książkę (liczy 374 strony), wyjaśniając sobie tytuł wspomnień – dlaczego „[...] nie zawsze święta”.

⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Teatr_Rapsodyczny;

⁹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Akademia_Sztuk_Teatralnych_im._Stanis%C5%82awa_Wyspia%C5%84skiego_w_Krakowie;

Dodatek 1

Spektakle /wspólny udział Danuty Michałowskiej i Karola Wojtyły/:

- 1941 (1 XI) - *Król-Duch* Juliusz Słowacki
- 1942 (14 II) - *Beniowski* Juliusz Słowacki
- 1942 (28 III) - *Hymny* Jan Kasprowicz
- 1942 (22 V) - *Godziny Wyspiańskiego*
- 1942 (3 X) - *Portret artysty* C.K. Norwid
- 1942 (28 XI) - *Pan Tadeusz* Adam Mickiewicz
- 1943 (16 III) - *Samuel Zborowski* Juliusz Słowacki

PUBLIKACJE

1. CHMIEL, Jerzy. Biblijny teatr Godziny Słowa Danuty Michałowskiej. *Ruch Biblijny i Liturgiczny*, 1997, 50.2: 144-147.
2. POPIEL, Jacek. "Program artystyczny Teatru Rapsodycznego." (2004).
3. MICHAŁOWSKA Danuta, *Karol Wojtyła : artysta - kapłan*, Drukarnia św. Wojciecha, Poznań 2006.
4. BORGHESE Annalisa, *Las mujeres de Wojtyła*; w języku hiszpańskim, tłumaczenie z włoskiego; „Kobiety Wojtyły”, nie czytałem, nie wiem jaka jest jej treść – ostatni rysunek.

ŚLADAMI DANUTY MICHAŁOWSKIEJ

Barbakan – spacerzy z ojcem

Rynek Główny w Krakowie

Błonia Krakowskie – tuż obok Stadion Cracovii oraz Park Jordana – tu chodziła z tatą na spacer. Na Błoniach pierwsza Msza Św. odprawiona przez Jana Pawła II w czerwcu 1979 roku

Pomnik Św. Jana Pawła II w Parku Jordana – kolegi naszej Bohaterki

Park Jordana w Krakowie, pomnik Super-Babki z odcinaka nr 1: Marii Skłodowskiej-Curie, w tle kolejka jeżdżąca po parku

Park Jordana, galeria pomników Wielkich Polaków - Zofia Kossak-Szczucka, związana z regionem Podbeskidzia, pochowana w Górkach Wielkich. Mogła być Patronką Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej – czas już na patrona całej Uczelni po 50 latach jej tradycji!!

Teatr Stary w Krakowie, gdzie pracowała Bohaterka odcinka

Budynek PWST im. Ludwika Solskiego

Tu REKTOREM była nasza Bohaterka

Obecnie w remoncie, dla Uczelni zbudowano nowy gmach, nowa nazwa to Akademia Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego.

(zdj. Barbara Zawiślak)

Miejsce gdzie odbyło się zebranie założycielskie TEATRU RAPSODYCZNEGO
Kraków, ul. Komorowskiego 7, II piętro

Kamienica i wejście

Miejsce gdzie odbyło się zebranie założycielskie TEATRU RAPSODYCZNEGO

Kraków, ul. Komorowskiego 7

Drzwi wejściowe, obok tablica pamiątkowa

Ulica Komorowskiego

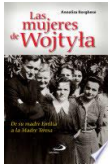

Tablica pamiątkowa (widoczna poprzednio przy wejściu)

Tablica na skwerze przed Collegium Novum – poświęcona miejscom męczeństwa Profesorów Uniwersytetu w czasie II-giej Wojny Światowej, w tym Sachsenhausen

Zdjęcia Autora.

MS 2018: duńskie media po m... x Niedziela.pl - Artykuł - Niezwy... x edyta.stein.berlin - Szukaj w G... x Las mujeres de wojtyla - Anni... x

https://books.google.pl/books?id=JQuqshyNdPoC&pg=PA27&lpg=f... 132%

Google pomnik michałowska danuta Zaloguj się

Książki Szukaj Dodaj do mojej biblioteki Napisz recenzję Strona 4

ZDOBĄDŹ EGZEMPLARZ KSIĄŻKI

Las mujeres de wojtyla
Autorzy Annalisa Borghese
Szukaj w książce Wyszukaj
Informacje o książce

Título original <i>Le donne di Wojtyła</i>	Título traducido <i>Las mujeres de Wojtyła</i>
Autor Annalisa Borghese	Traducción Roberto Heraldo Bernet
© Ancora Editrice S.r.l. Via G. B. Niccolini, 8 20154 Milano - Italia	1a. edición, 2011 Queda hecho el depósito legal según Ley 44 de 1995 y Decreto 460 de 1995
ISBN 978-958-715-671-3	Distribución: Departamento de Ventas Calle 17A No. 69-67 Tel.: 4114011 - Fax: 4114000 E-mail: direccioncomercial@sanpablo.com.co
© SAN PABLO Carrera 46 No. 22A-90 Tel.: 3682099 - Fax: 2444383 E-mail: editorial@sanpablo.com.co www.sanpablo.com.co	
BOGOTÁ - COLOMBIA	

=====

DODATEK 2

O książce:

Zygmunt Starachowicz: Sonderation Krakau, Wydawnictwo Oskar, Gdańsk, 2012.

Opracowanie

Katarzyna Starachowicz¹⁰, Franciszek Wasyl.

Książkę dofinansowało Muzeum II Wojny Światowej, w którym to ją kupiono.

Zaresztowano w ramach tej 'akcji' 183 osoby. Nie pytano kto, dlaczego. Tak trafił do Sachsenhausen ksiądz nauczyciel religii naszej Bohaterki oraz absolwent prawa Pan Zygmunt, który akurat w czasie „akcji” zbliżał się do budynku Collegium Novum UJ. Nie był profesorem, nie był nawet w środku budynku, właśnie do niego wchodził. Nie zdążył – od razu wskazano mu ciężarówkę pokrytą brezentem.

Książka to Jego zapiski po powrocie z obozu, które znalazła po latach jego rodzina. Píše, że po pobycie w Krakowskich więzieniach – 10 listopada wsiedli do wagonów i pojechali do obozu. Zwykle wożono więźniów wagonami 'bydlęcymi', a oni siedzieli w przedziałach!!!! W jego przedziale - jak wspomina - siedział Stanisław Estreicher¹¹, który nie doczekał zwolnienia z obozu, zachorował i tam umarł. Zygmunt został żołnierzem AK, m.in. wyrabiał fałszywe 'kenkarty', aresztowany i rozstrzelany w 1944 roku. Osierocił dwójkę dzieci.

¹⁰ Prawnuczka Zygmunta Starachowicza.

¹¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Estreicher;